

RUT

Quechua de Lambayeque

RUT

**Quechua de Lambayeque
Incahuasi, Kañaris, Salas,
Miracosta (Cajamarca),
Chilcampampa (Piura)**

Las ilustraciones son propiedad de
© 1996 David C. Cook Publishing Company
y se usan con permiso.

RUT
Quechua de Lambayeque

Primera edición, agosto del 2018
300 ejemplares

© 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hecho el Depósito Legal
en la Biblioteca Nacional del Perú
N° 2018-19291

Publicado por
Liga Bíblica del Perú
Jr. Huaraz 2030 (CONEP)
Pueblo Libre, Lima, Perú

Distribuido por
Comunidad Evangélica Andina Lambayeque - CEAL

Impreso por
Ediciones Nova Print S.A.C.
Av. Ignacio Merino 1546, Lince
Lima - Perú
Diciembre del 2018

RUT

1. ELIMELECPA AYLLUNMI MOAB PUEBLOPI

(1.1-5)

Rutwan Noemí

1 ¹Juezkuna mandakuyashan tiempopimi, chay pachapiqa kusala mallaq katin, Judapi kaq Belenmanta uk runa warminwan chaynulla ishkay wamrankunawan ima, Moabpa lugarninkunaman riranllapa taq. ²Chay runaqami shutiq Elimelec, warminqa Noemí. Wamrankunaqa shutiq Mahlón chaynulla Quelión. Paykunaqami Judapi kaq Belenmanta efrateokuna karanllapa.

Chaymi Moabpa lugarninkunaman êcharqa, chaypina quedaranllapa.

³Pero Noemipa runan Elimelec wanutinqami, payqa ishkay wamrankunalawan quedaran. ⁴Chay wamrankunaqami moabita warmikunawan casararan. Ukqami shutiq Orfa, ukninqa Rut. Chaypiqami diez añota yupay taranllapa. ⁵Chaymantaqami Mahlonwan Quelionqa ishkantin wanutinllapa, Noemiqa paylana quedar, manana ishkay wamrayjunchu chaynulla manana runayjunchu karan.

2. NOEMIWAN RUTMI BELENMAN TIKRAKARAN

(1.6-22)

⁶Noemiqa Moabpa lugarninkunamantaqa ishkantin llunchuynin-kunawan tikrakaran. Chaypiqami Noemiqa yaêcharanna, puebluntaqa

Dios watukusha mikuyta qunanpaq nir. ⁷Nataq tayashan lugarman-taqa ishkantin llunchuyninkunawan lluqshir, Judá pachamanna tikrakar riranllapa. ⁸Noemiqa ishkantin llunchuyninkunataqa kaynu niran:

—Cada uno mamaykillapapa wasinman tikrakar riyllapa. Chaqa Diosqami qamkunataqa karanta llakipashunqallapa, imanutaq nuqata chaynulla wanushakunata llakipar rurashayki-llapanulla. ⁹Chaqa Diosmi yanapashunqallapa casarar shumaqta kawsanaykillapapaq.

Chaymantaqami paykunataqa mucharan. Pero paykunaqami kusa fuerteta rimar waqar, ¹⁰kaynu niranllapa:

—Chiqaptami nuqakunaqa qamwan puebluykiman rishaqllapa, nir.

¹¹Noemiqa qashan niran:

—Warmi wamraykuna tikrakayllapa, ¿Imapaqna nuqawanqa riyankillapa kanqa? Manami masqa wamrakushaqnachu qamkunawan casarananpaqqa. ¹²Warmi wamraykuna, ashwan tikrakar riyllapa. Chaqa nuqami kusa rukuna kani runakunaypaqpis. Nataq nuqaqa wamrakuytaraq puytiyani nir, kanan tutalla casarar wamrakutiypischu, ¹³¿paykuna winanankaman yarakuyankillapa kanqa? ¿Paykunapaq llakishaykillaparaykuchu mana casarar quedayankillapa kanqa? Mana, warmi wamraykuna. Nuqa qischakashayqa mas qamkuna qischakashaykillapamantaqa. Chaqa Diosmi nuqapa contrayqa alsakasha.

¹⁴Paykunaqami qashan kusa fuerteta rimar waqaranllapa. Chaymantaqami Orfaqa suegranta muchar despediran. Nataq Rutqa paywan quedaran.

¹⁵Noemiqa niran:

—Rikay, cuñadaykiqami pueblunman chaynulla diosninkunaman tikrakashana. Qampis paypa ikinta riy, nir.

¹⁶Rutqa niran:

—Amami rogamaychu dejashur
qammanta chiqanchakanaypaqqa.
Mayta ritkipis, nuqaqa qamwan rishaq.
Maypi tatkipis, chaypi tashaq.
Qampa puebluykiqami, nuqapa puebluy kanqa.
Qampa Diosnikipis, nuqapa Diosniy kanqa.

¹⁷ Qam wanushaykipimi, nuqapis wanushaq.

Chayllapimi nuqapis pampakashaq.
Ashwan Diosmi nuqamanqa kusa saqra castigota kaçhamunqa,
manaraq wanuyar qammanta chiqanchakatiyqa.

¹⁸ Noemiqa intrakaranna Rutqa chiqapta paywan rinayan nir.

Chaymi manana masqa imatapis willarannachu.

¹⁹ Chaynumi ishkantinllapa rir, Belenmanqa çharanllapa.

Chaymanta Belenman yaykutinllapaqa, paykuna çhashanllapa-
rayku tukuyta runakunaqa kusata yarpupakur niranllapa:

—¿Manachu kayqa Noemí?

²⁰ Pero payqami niran:

—Amami Noemí^a nimayllapachu. Ashwanmi Mara^b nimay-
llapa. Chaqa tukuy imata puytiq Diosmi nuqataqa kusata
llakichimasha.

²¹ Nuqami kusala imayjun riray.

Diosqami mana imayjuntanachu tikramasha.

¿Imapaqtaq Noemí nimayankillapa?

Diosmi nuqataqa qischamasha,
tukuy imata puytiq Diosmi llakichimasha.

²² Chaynumi Noemiqa llunchuynin moabita Rutwanqa tikrakamu-
ran. Chaqa Moabpa lugarninkunamanta lluqshirqami, Belenmanqa
çharanllapa cebadata chayraq cosechakuyatinllapa.

^a 1.20 Noemí nirqami intrachimanchik “ñukñu” manaqa “munaypaq” nir.

^b 1.20 Mara nirqami intrachimanchik “ayaq” nir.

3. RUTMI BOOZPA ĆHAKRANPI

(2.1-23)

2 ¹Noemiqami runan Elimelecmandağa uk aylluyjun karan. Payqami shutiq Booz chaynulla kusala imayjun karan.

²Uk diapimi moabita Rutqa Noemita niran:

—Rogashuni Ćhakraman rinaypaq, mayqan shumaqta rikamatinqa, paypa ikinta rir espigakunaypaq, nir.

Payqami niran:

—Riy wamray.

³Chaynu rirmi Ćhakraman Ćharqa, segakuqkunapa ikinpi espigakuq qallariran. Chay Ćhakraqami Elimelecpa ayllun Boozpa karan.

⁴Chaymi Belenmanta Booz Ćchamurqa, segakuqkunataqa niran:

—Diosmi qamkunawan kanqa.

Paykunaqa niranllapa:

—Diosmi bendecishunqa, nir.

⁵Chaymantaqami Boozqa segakuqkunata rikaq criaduntaqa niran:

—¿Pipataq wak shipashqa?

⁶Segakuqkunata rikaq criadunqa niran:

—Wak shipashqami Moabpa lugarninkunamanta Noemiwan tikrakamuran chay. ⁷Paymi nimiran: “Rogashunimi segakuqkunapa

ikinta rir espigakunaypaq”, nir. Chaqa allaq allaqlamanta-pacha yaykurqami, mana samarlamapischu trabajasha. Ashwan chayraqlami kay chukllamanqa shamusha samaq.

⁸Chaymi Boozqa Rutta niran:

—Wamray, uyamar uklaw êhakrakunamanqa amana espigakuqqa rirchu, criadaykunawan pulla kaypi queday. ⁹Chaynullami chay êhakra segakushanllapataqa alli reparar paykunapa ikinta rinki. Chaqa criaduykunataqami mandasha kani ama qillakachishunanpaq. Nataq yakunarqami vasijakunaman rir, criaduykuna urqumushan yakuta upyanki.

¹⁰Chaymi Rutqa qunqurir pachaman pukêchirar, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq shumaqta rikar llakipamashayki nuqa forastera katiymapis?

¹¹Boozqa niran:

—Yaêhashami kani runayki wanutin suegraykiwan tukuy imata rurashaykita chaynulla taytaykita, mamaykita chay naceshayki pachata dejar, mana riqsishayki puebloman shamushaykita ima.

¹²Chaqa chay rurashaykikunapaqqa Diosmi pagrashunqa. Chaynullami Israelpa Tayta Diosninmanta chaykunataqa aypanki, paypa alanpa êhakinmanmi taq shamushayki.

¹³Chaymi Rutqa niran:

—Taytituy, shumaqta rikamarmi consolar qampa servikuqnikipa shunquntaqa willashayki, nuqaqa mana criadaykikuna yupay katiymapis.

¹⁴Chayraykumi mikunanllapapaq hora êhamutinqa, Boozqa Rutta niran:

—Kayman shamur, panta mikuy vinagrepî nuyuchir, nir.

Chaymi Rutqa segakuqkunawan pulla tatin, Boozqa kamchata^c qutinqa tiqlanankaman mikutin sobrarian.

^c 2.14 Kay kamchapaqqami intrakayta puytinchik cebadapaq manaqa trigopaq.

¹⁵Chaymanta espigakuq sharitinqami, Boozqa criadunkunataqa mandar kaynu niran:

—Gavillakunamantami espigakunqa, amami imatapis willar pinqankillapachu. ¹⁶Ashwanmi manojokunamanta espigakunataqa ratachinkillapa tantakunanpaq. Chaynulla amami anyankillapachu.

¹⁷Chaynumi êhakrapiqa tutapanankaman espigakuran. Chay espigakushanta urqutinqa, cebadaqa veinte kilo yupay karan. ¹⁸Chaykunata apar puebloman ritinmi, suegranqa chay espigakushanta rikaranna. Chaymantaqami Rutqa mikuyta unta mikur sobrar apashantapis quran.

¹⁹Chaymi suegranqa niran:

—¿Maypitaq kananqa espigakushayki? ¿Maypitaq trabajashayki? ¿Kusa shumaqmi kanqa chay llakipashusha chayqa!

Chayna Rutqa chay runawan pulla trabajashanpaq suegrantaqa parlaran. Chaynullami niranpis:

—Chay runawan pulla kanan trabajashayllapaqami shutin Booz.

²⁰Chaymi Noemiqa llunchuynintaqa niran:

—¡Diosmi paytaqa bendecinqa! Chaqa chiqaptami llakipamashanchik nuqanchikta chaynulla wanusha ayllunchikta ima.

Chaynullami niranpis:

—Chay runaqa nuqanchikpa ayllunchik kar, derechuyjun yanapamanapaq.

²¹Chaymi moabita Rutqa qashan niran:

—Nimaranpismi: “Cosecha tukukanankaman criadaykunawan queday”, nir.

²²Chayna Noemiqa llunchuynin Rutta niran:

—Allinmi wamray, criadankunawan lluqshinaykipaq amana uk êhakrakunapiqa mana allinta rurashunanllapapaq.

²³Chaynumi Rutqa Boozpa criadankunawan pulla quedar, cebadawan trigotaqa espigakuran cosecha tukukanankaman. Chaynullami suegranwan pulla taranllapa.

4. BOOZMI RUTTA SHUMAQTA RIKARAN (3.1-18)

Rutwan Boozmi erapi

3 ¹Uk diapimi suegran Noemiqa Rutta niran:
—Wamray casarachishayki allinta kawsanaykipaq. ²Boozqami ayllunchik. Paypa criadankunawanmi pullaqa kashayki. Paymi kanan tutaqa erapi cebadataqa pukachiyan. ³Chaymi qamqa bañakur, perfumeta itakur, kusa shumaq raçhpaykita yakakur ima eramanqa rinki. Nataq manaraq mikur chaynulla upyar tukchiyatinqa, chay runamanqa ama qimikankichu. ⁴Punuq ritinga alli rikanki chay maypiçhi punuyashantaqa. Chaymantaqa çhakinta lushtir chaypi usuranki. Chaymi paylla willashunqa imata ruranaykipaq kaqkunataqa.

⁵Chaymi Rutqa niran:

—Qam mandamashaykitaqa tukuyninta rurashaq, nir.

⁶Chaymanta eraman rirqami, suegran nishankunataqa tukuyninta ruraran.

⁷Nataq Booz mikushana chaynulla upyashana karqami, shunqunpi kusata alegriyashana karqa, montonlla cebadapa qichqaman riran punuq. Chaymi Rutqa tutaqa uyarala shamur çhakinkunata lushtir, chaypina usuraran. ⁸Çhaypi tuta Booz rikçhakur uklawman tikrakarqa, cuentata qukaran çhakinpiqa uk warmi usurayan nir.

⁹Chaymi niran:

—¿Pitaq kanki?

Payqa niran:

—Servikuqniki Rutmi kani. Qatakushayki raçhpaykipa manyawan qatamay. Chaqa qamqami kusala aylluy kanki.

© 1996 David C. Cook

¹⁰Nataq Boozqa niran:

—Diosmi bendecishunqa wamray. Punta rurashaykimantaqa kay ishkey kaq rurashaykiqami kusa allin. Chaqa imayjun mana imayjun kaq musukunataqa manami maskashaykichu. ¹¹Chaymi wamray kananqa ama manchakunkichu, mañamashaykinulla imata-pis rurashaq. Chaqa puebluyanta tukuyla runakunaqami yaçhayan, allinlata ruraq warmi kanki nir. ¹²Chiqapta nuqa aylluyki katiympis, kanmi nuqamantaqa uk kusala mas aylluykiqa. ¹³Kanan tutaqa kaypi queday achkiyanankaman. Chaqa pay llakipar washashutinqa allin kanqa. Pero pay chaykunata mana ruratingami, nuqa llakipar washashayki. Kaykunapaqqa Diosmi testigoqa kanqa. Kaylapi punuy achkiyanankaman.

¹⁴Chaynumi çhakinpiqa allaqninkaman punur, Rutqa amsaqlla sharir riran. Chaqa Boozqami nisha karan: “Amami yaçhanqallapachu eramanqa uk warmi shamusha nirqa”.

¹⁵Chaymantami Boozqa niran:

—Qatakushayki pulluta urqur alli aypay.

Chaynu pulluta aypayatinqami, Boozqa veinte kilo cebadata itaran. Chaymanta aprichirnaqa, payqa puebloman riran.

¹⁶Chaymanta suegranpa wasinman çhatinqa, kaynu nir tapuran:

—Wamray, çimanutaq kanki?

Rutqami chay runa paywan tukuy ima rurashanpaqqa manyaq parlaran.

¹⁷Chaynullami niranpis:

—Veinte kilo cebadata qumarmi kaynu nimiran: “Amami suegraykipa wasinmanqa shinallaqa tikrakankichu”, nir.

¹⁸Chaymi Noemiqa niran:

—Wamray, yaray mabir imashi pasayanqa. Chaqa chay runaqami rimashankunataqa mana dejarchu kananlla rurayanqa.

5. BOOZMI RUTWAN CASARARAN

(4.1-17)

4 ¹Tardeyaqqiqami Boozqa pueblopa punku yaykunanman rir taran. Chaymantami Booz rimashan ayllunqa chay horaslla chayta pasayatin, Boozqa niran:

—Taytituy kayman shamur tay.

Chaymi chay runaqa rir taran. ²Chaymantami Boozqa pueblomanta diez ruku mandakuqkunata qayachimur niran:

—Kaypi tayllapa.

Chaymanta paykuna tatinllapaqa, ³chay aylluntaqa Boozqa niran:

—Moab lugarmanta tikrakamusha Noemiqa, ayllunchik Elimelecpa pachanta uk parte kaqta rantikunayan. ⁴Chayraykumi nuqaqa yarpusha kani willashutiy, kaypi taqkunapa chaynulla puebluymanta ruku mandakuqkunapa naypanpi rantinaykipaq. Qam munarqa chay pachataqa rantiy, mana munarqa willamay nuqa yaçhanaypaq. Chaqa mana kanchu uk rantinanpaqqa. Ashwanmi qamla chaynulla qammantaqa nuqala kani.

Chay aylluqami niran:

—Nuqami rantishaq.

⁵Chaymi Boozqa qashan niran:

—Noemipa pachanta rantiyanki chay diallami wanushapa warmin moabita Rutwan qamqa casaranki. Chaynuqami wanushapa shutinwanna pachaqa kanqa.

⁶Chay aylluqami niran:

—Manami nuqapaq rantiytaqa puytinichu. Chaqa wamraykuna-paq kaq herencianqami tantyarlanana quedanman. Chaymi derechuy kaqtaqa qam rantiy. Chaqa nuqaqa mana rantiyta puytinichu.

⁷Chaqa Israel pueblopiqami chay costumbreqa unaymanta karanllana. Chaymi mayqanpis uk tratota rurananpaq karqa, ukninqa llankinta urqur ukninta quq. Chaynumi Israelpiqa ima tratotapis ruraqllapa.

⁸Chay aylluqa Boozta niran:

—Qam rantiy.

Chayna llankitaqa urquran.

⁹Chayraykumi Boozqa ruku mandakuqkunata chaynulla tukuylla runakunataqa niran:

—Elimelecpa tukuy iman kaqkunata chaynulla Quelionpa Mahlonpa tukuy iman kaqkunata Noemimanta rantishaypaqqa, qamkuna kananqa testigo kankillapa. ¹⁰Chaynullami Mahlonpa warmin moabita Rutpis warmiyana kanqa. Chayna herencianqa wanushapa shutinwan kanqa. Chaymi ayllunkunamanta chaynulla pueblunmanta imaqa wanushapa shutinqa amana chinqananpaqchu. Chaqa kananqami qamkuna testigoqa kankillapa.

¹¹Chayraykumi pueblopa punkunpi tukuylla taqkuna chaynulla ruku mandakuqkunaqa niranllapa:

—Testigomi kanillapa. Dios nitinmi chay warmi qamwan casaraq chayqa, Raquelwan Lea yupay kanqa. Chay paykunaraykumi, Israel puebloqa karan. Qammi Efrata lugarpiga kusa nisha runa kanki

chaynulla Belenpipis kusa riqsikasha kanki. ¹²Chaymi qampa aylluykiqa Judawan Tamarpa wamran Farespa ayllun yupay kanqa. Chaqa kay shipashraykumi, Diosqa achka aylluykikunata qushunqa.

¹³Chaynumi Boozqa Rutwan casaratin, Dios nitin ruriyjun quedar ukta wamrakuran.

¹⁴Chaynullami warmikunaqa Noemita niran: “Diosqami kusa alabakasha kanqa. Paymi nisha kananqa qampa aylluykiqa mana faltashunanpaq. ¡Israelpiqami shutinqa kusa riqsikasha kanqa! ¹⁵Chay wamrami kusata animachishur, rukuna katkipis yanapashunqa. Chaqa kusata munashuq llunchuynikimi wamrakusha. Chaynullami siete wamrakunamanmatapis, payqa kusa mas allin qampaqqa”.

¹⁶Chaymanta Noemí wamrata marqakurqa payna criakunanpaq ayparan.

¹⁷Chaymi yatanpi taq warmikunaqa kaynu niran: ¡Noemiqami uk wamrituyjun! nir.

Chaynullami shutichiranllapa Obed. Kay Obedmi Isaipa taytan kar, Davidpaqa abuelun karan.

6. MANDAKUQ DAVIDPA UNAY AYLLUNKUNA

(4.18-22)

¹⁸Farespa ayllunkunaqami kaykuna karan: Hezronpa taytanqa Fares, ¹⁹Rampa taytanqa Hezrón, Aminadabpa taytanqa Ram, ²⁰Naasonpa taytanqa Aminadab, Salmonpa taytanqa Naasón, ²¹Boozpa taytanqa Salmón, Obedpa taytanqa Booz, ²²Isaipa taytanqa Obed chaynulla Davidpa taytanqa Isaí.

